

Pentti Toivanen
kunnanjohtaja
Iitti

06.05.2010

Puheenvuoro Kunnat ja maakunnat-seminaarissa

Euroopan neuvoston kunta- ja aluekongressin muutokset kuntaedustajan näkökulmasta

Hyvät naiset ja herrat, hyvät kuulijat

Olen neljä vuotta toiminut kunta- ja aluekongressin jäsenenä ja runsaat kaksikymmentä vuotta kuntajohtajana, ja puheenvuoroni rakentuu tältä pohjalta, organisaatiota sisältä päin tarkastelevana, neljään osa-alueeseen. Ensiksi lyhyt kertaus Eúroopan neuvoston kunta- ja aluekongressin toimintatavasta, pohjana muutostarkastelulle, toiseksi Suomen valtuuskunnan toiminnasta, kolmanneksi muutosprosesseista kunta- ja aluekongressissa ja neljänneksi lyhyt johtopäätösosio.

Euroopan neuvosto on laajimpia ja vanhimpia paneurooppalaisia järjestöjä, jonka jäsenenä on tällä hetkellä 47 valtiota (asukasluku n 800 milj) ja vain Valko-Venäjä on järjestön ulkopuolella. Toimielimiä ovat jäsenvaltioiden ministerineuvosto, parlamenttien yleiskokous, kunta- ja aluekongressi ja kaikkein tunnetuimpana ihmisoikeustuomioistuin. Ihmisoikeudet, vapaa demokratia ja lain ja järjestyksen noudattaminen ovat koko Euroopan neuvoston keskeisiä arvoja, jotka näkyvät selkeästi myös kunta- ja aluekongressin toiminnassa. Euroopan neuvostoa onkin sanottu Euroopan arvoyhteisöksi, toiminnan sisällön valossa ei suinkaan perusteetta.

Kunta- ja aluekongressissa on 318 jäsentä ja varajäsentä. Suurimmat delegaatiot ovat 18 jäseniä (Ranska, Englanti, Venäjä, Italia), Suomella valtuuskunnassa on jäseniä ja varajäseniä viisi. Kongressi jakaantuu kunta- ja aluekamareihin, jotka nimensä mukaan käsittelevät kuntatason ja aluetason kysymyksiä. Näiden lisäksi kongressilla on neljä komiteaa, hallintokomitea, joka käsittelee institutionaalisia (maaraportteja, vaalitarkkailuraportteja) hallinnollisia kysymyksiä, sosiaalisen koheesion komitea, joka keskittyy sosiaaliin kysymyksiin ja terveyden hoito- sekä tasa-arvoasioihin, koulutusasioiden komitea, joka käsittelee nuorison, liikunnan ja koulutuksen kysymyksiä, sekä kestävän kehityksen komitea jolla on ympäristökysymysten lisäksi maankäyttö ja aluesuunnittelun aihe-alueet. Kuten havaitsette, kuntapalvelujen koko kirjo on hyvin katettu näiden toimielinten kautta. Kongressin toimintaan kuuluu oleellisena osana myös asiantuntijatyöryhmät, joita perustetaan erilliskysymysten valmisteluun, sekä laaja kirjo yksityisiä yhteistyöjärjestöjä joilla on tarkkailijan asema kongressissa.

Kongressin jäsenet ovat järjestäytyneet myös puolueyhmittäin neljään ryhmään; EPP-CD-ryhmä (konservatiivit), SOC-ryhmä (sosialistit), ILDG-ryhmä (liberaalidemokraatit) sekä NR-sitoutumattomat. Ryhmät kokoontuvat kongressin yleiskokouksen alussa ja pyrkivät määrittelemään yhteisiä näkemyksiä tulossa oleviin asioihin, useimmiten kuitenkin vain keskustelemaan näkemyksistä, koska ryhmät ovat varsin hajanaisia ja NR-ryhmä ei taida kokoontuaakaan. Kongressin keskeisin periaateasiakirja on paikallishallinnon peruskirja (Charter of Local Authorities) jossa määritellään mm. paikallishallinnon vapaiden vaalien järjestämisperiaatteet sekä oikeus omaan päätäntävaltaan kuuluvasta rahoituksesta. Lähes kaikki jäsenvaltiot ovat peruskirjan hyväksyneet. Valmistella on ollut pitkään myös aluehallinnon vastaava peruskirja, mutta sen valmistelu on pysähtynyt, koska yhteistä näkemystä ei ole syntynyt.. Mm Suomen on ollut vaikea hyväksyä ehdotettuja varsin kategorisia muotoiluja vaaleilla valittavasta aluehallintomallista. Peruskirjan sijaan on hyväksytty paikallishallinnon perusohjeistus, jota käytetään jatkossa myös aluehallinnon arvioinnissa

Kongressi hyväksyy toimielintensä valmistelusta eri osa-alueita koskevia päätöslauselmia ja

suosituksia, joiden käyttö jäsenvaltioiden lainsäädännön ja paikallis- ja aluehallintoa koskevan politiikan sekä siihen pohjautuvan ohjeistuksen osalta siirtyy ministerineuvoston kautta (mikäli ne otetaan huomioon) jäsenvaltioiden käytäntöön. Tie on siis varsin pitkä, ja näyttää siltä että useimmat suositukset jäävät kongressin edustajien eteenpäinvietäväksi omien verkostojensa kautta. Kongressi seuraa jäsenvaltioiden paikallishallinnon peruskirjan ja suositusten toteutumista jäsenmaita koskevien maaraporttien laadinnan ja käsittelyn kautta. Kutakin jäsenmaata on pyritty arvioimaan viisivuotiskausittain. Viimeisin maaraportti koskivat Islannin paikallisdemokratiaa ja Sveitsin aluedemokratiaa. Parhaillaan on käynnissä Venäjää koskevan raportin laadinta. Suomen maaraporttia ei ole viime vuosina tehty, joten se lienee piakkoin tulossa. Toinen keskeinen toimintamuoto on paikallis- ja aluevaalien vaalitarkkailu, johon jäsenmaa esittää kongressille kutsun, ja tarkkailusta laaditaan raportti jonka kongressi hyväksyy keskustelun jälkeen. Kaikki jäsenmaat eivät kutsua esitä, esim Venäjä, ja silloin tarkkailua ei luonnollisesti voida suorittaa.

Tähän väliin haluaisin ottaa näistä muutaman esimerkin, vaikkapa Iittiä käyttäen. Peruskirjan osalta voitaisiin sanoa, että tuskin sitä tosiasiaa moni tuntee, mutta lainsäädännön nojalla toimien vaalit sujuvat perusrutiinilla. Merkittäviä ongelmia ole ollut, lukunottamatta, vaalisalaisuuden säilyttämiskysymystä pienenevistä äänestysalueista johtuen, mutta sekin on meillä nyt oikaistu. Suhde keskushallintoon myös toimii, talouden jokavuotista problematiikkaa luonnollisesti pääasiassa Kuntaliiton kautta käydään läpi ja resurssien niukkuus on arkipäivää. Se mikä tuntuu hieman aiheuttavan ongelmia juuri nyt, on kokeilujen runsastunut käyttö joka ei anna oikeastaan mahdollisuuksia viedä asioita kunnolla loppuun ennen seuraavaan kokeilun käynnistymistä. Kun suosituksia tarkastellaan, esim liikunnan käyttöä nuorison sitouttamisessa ryhmätoimintaan ja syrjäytymisen ehkäisyyn on meillä käytetty ties kuinka kauan, esimerkkinä Ravilinnan urheilukeskus, jota käyttää kymmenkunta liikuntajärjestöä päivittäin. Toisena esimerkkinä kulttuurin merkityksestä paikallisyhteisöjen kehittämiseen nostaisin esiin Iitin musiikkijuhlat joka on nopeasti noussut valtakunnan eturivin kamarimusiikkitapahtumaksi musiikin huippuammattilaisten ja paikallisten aktiivien saumattomalla yhteistyöllä.

Kongressi saa kokouksissaan useimmiten informaation neuvoston pääsihteeriltä, ministerineuvoston puheenjohtajalta, sekä viime aikoina myös EU:n alueiden komitealta ajankohtaiskatsauksen muodossa, jolloin myös tulevia prioriteetteja käsitellään. Keskusteluissa ja valmistelussa tulevat selkeästi esiin meidän kuntakenttämme varsin homogeenisessa ympäristössä tapahtuvaan valmisteluun verrattuna todella laaja kirjo erilaisia hallintojärjestelmiä ja niihin liittyviä käsitteitä jotka mielletään ja ymmärretään toisin eri ympäristöissä. Esimerkkinä vaikkapa viimeksi Azerbeidjanin vaalitarkkailun yhteydessä käyty tulikivenkatkuinen keskustelu ja puolenkymmentä äänestystä mm tiedonvälittäjien riittävästä vapaudesta tai pelkästään vapaudesta toimia vaalien yhteydessä. Toinen asia joka selkeästi nousee esiin, on uusien demokratioiden voimakas tarve tulla esiin omine tulkintoineen määritelmistä ja käytännöistä. Tämä selittyy sillä että kansainvälisiä foorumeita ei ole kovin runsaasti käytettävissä ja tähän kiinnitetään siksikin erityistä huomiota.

Hyvät kuulijat!

Suomen valtuuskunnan toiminnasta muutamia poimintoja. Valtuuskunta on kokemukseni mukaan ollut varsin yhtenäinen, keskusteleva ja selkeästi hakenut yhteisiä, suomalaisia painotuksia varsinaiseen puolueyhmittymään sitoutumisen sijasta. Tämä on vaikuttanut varsin tehokkaalta tavalta, varsinkin kun ottaa huomioon edellä esitetyn kommentin poliittisten ryhmien tietynlaisesta hajanaisuudesta. Valtuuskuntaa tukee erinomaisesti Kuntaliiton kansainvälisten asioiden yksikkö, tiedonsaannista ja tiedonvälityksestä käytännön järjestelyjen hoitamiseen Erityisen postiivisena on koettu varajäsenten mahdollisuus osallistua yleiskokousten seuraamiseen, jolloin heillä on mahdollisuus pysyä mukana kongressin toiminnassa eri intensiteetillä kuin vain varsinaisen jäsen

poissaollessa. . Valtuuskunta on nähdäkseni pyrkinyt myös systematisoimaan ja laajentamaan yhteydenpitoaan muihin toimijoihin. Säännölliset tapaamiset EN:n Suomen suurlähettilään kanssa ovat erinomaisia kongressin kokousten yhteydessä niihin nykyisin liittyvine ajankohtaiskatsauksineen, samoin yhteisneuvottelut valtiovarainministeriön kuntaosaston kanssa nykyään kahdesti vuodessa(mikä on myös uutta)sekä parlamenttivaltuuskunnan kanssa kerran vuodessa, mikä taas on vasta hakemassa muotojaan. Perinteisesti on kunkin kongressin yleiskokouksen yhteydessä järjestetty pohjoismaiden valtuuskuntien yhteiskokous, johon viime vuosina on liittynyt myös Baltian maiden valtuuskuntia.Suomella on myös pitkä perinne kongressin hallituksen jäsenyydestä, joka takaa vahvan tuntuman valmistelussa oleviin asioihin. Valtuuskunta on osallistunut viime vuosina lukuisten raporttien laatimiseen, joista mainittakoon pohjoisen ulottuvuuden merkitys paikallishallintoon, Portugalin maaraaportti, järjestöjen (NGO:t)toiminnasta kongressissa, katulasten asemasta, ja parhaillaan menossa oleva selvitys alueellisten oikeusasiamiesten toiminnasta. Valtuuskunnan jäsenet ovat tehneet kirjallisia ja suullisia esityksiä ja kommentteja . paikallishallinnon mahdollisuuksista lisätä omaa tulonmuodostustaan, Itämeren alueen ympäristönsuojelun merkityksestä, ministeri Kiviniemen raportin laadinnan tukemisesta, sukupuolten tasa-arvon toteuttamisesta paikallishallinnossa, rekkajonojen ja tullimuodollisuuksien helpottamisesta EU:n rajoilla paikallishallinnon näkökulmasta ja alueiden komitean Itämeri-strategian tukemisesta kongressin toimenpitein. Lista on esimerkinomainen. Suomea koskevia raportteja on laadittu yksi, vaalitarkkailuraportti sähköisten vaalien kokeilusta. Kokeilun osittainen epäonnistuminen todettiin ja huomautettiin lisäksi että kustannussäästöjen aikaansaaminen vaikutti heikosti perustellulta esitetyllä tavalla, jossa sähköinen äänestys suoritettiin äänestyspaikalla. Raportin toteamuksiin oli helppo yhtyä, eikä laajaa keskustelua asiasta käyty.

Hyvät kuulijat!

Kongressin toiminnan uudelleenarviointiin ja kehittämiseen on nähtävissä useita tekijöitä.Budjetin tiukkuus ja useita vuosia jatkunut nollakasvu, siis itse asiassa vähenevät resurssit ovat varmasti kärkipäässä.Toiminnan tehostaminen tästä näkökulmasta on välttämätöntä. Myös toiminnan näkyvyys ja tuottavuus ovat nousseet keskustelussa selkeästi esiin. Muutosprosessi käynnistyi ministerineuvoston kokouksessa Valenciassa 2007, jolloin ministeri Mari Kiviniemi sai tehtäväkseen laatia raportin neuvoston paikallis-ja aluehallintoa koskevan toiminnan kehittämisestä, kuitenkin pääasiassa valtioiden keskushallinnon näkökulmasta. Raportti on saanut kongressissa hyvää palautetta, sen otetta on pidetty kokonaisvaltaisena, asiallisena ja rakentavana, erityisesti avoimuuden ja näkyvyyden lisäämiseen liittyvät ehdotukset on otettu myönteisesti vastaan.Raportin ehdotuksiin on kohdistettu myös vahvaa kritiikkiä, joka ennenkaikkea on kohdistunut esitykseen ministeriöiden virkamiesten osallistumisesta vaalitarkkailuun, jota on pidetty luottamus pohjalta valittujen edustajien toimialueena.Ehdotusta kunta-ja alueasioihin keskittyvästä korkean tason puhemiehestä on toisaalta pidetty konkreettisena,myönteisenä asiana, mutta kongressin keskusteluissa sitä on myös vierastettu, ehkä siksi että puhemiehen roolia on pidetty kongressin asiana. Pysyvä komitea käsitteli raporttia vuosi sitten kokouksessaan ja tänä vuonna Utrechtin ministerineuvoston yleisraamus alue-ja paikallishallinnon edistämiseen merkittiin yleiskokouksessa tiedoksi, ja kehittämis ehdotuksia käsitellään yksitellen jatkossa. Kongressin hallitus on Suomen aloitteesta jatkaa kehittämisselvitystä sisäisellä raportilla, jonka laatijaksi valittiin kongressin aiempi puheenjohtaja Halvdan Skard. Skardin raportin ensimmäinen versio valmistui vuoden 2009 kesällä ja senkin osalta keskustelu vielä jatkuu. Neuvoston uuteen pääsihteerii Thorbjörn Jaglandiin on pohjoismaalaisen vahvan poliittikokotaustan pohjalta kasautunut runsaasti odotuksia muutosprosessin käynnissä pitämiseen, ja lähes ensi töikseen hän toi esiin tavoitteensa vahvistaa koko neuvoston organisaatiota saamalla siihen enemmän tehokkuutta, näkyvyyttä ja Euroopan kansalaisten tarpeiden huomioimista keskittymällä lisäksi oleelliseen oman roolin puitteissa ja hakemalla suhteellista etua tekemisessä: siis tekemällä sitä mitä muut eivät osaa tai voi tehdä. Virkamiehistön rooli on tässäkin organisaatiossa keskeinen

valmistelun ja täytäntöönpanon osalta, ja kun virkaorganisaation johto sitoutuu muutokseen, voinee odottaa muutoksen pysyvän liikkeellä. Kun tähän lisätään kongressin uuden pääsihteerin itävaltalaisen Andreas Kieferin aloittaminen huhtikuussa, voinee odottaa muutoksen jatkuvan myös kongressin virkaorganisaation toimesta.

Seuraavassa pohdintoja kongressin toiminnan kehittämiseksi tehdyistä esityksistä.

Kongressin yhden vuotuisen yleisistunnon kokouskäytäntöä muutettiin kahdeksi, syksyllä ja keväällä pidettäväksi yleiskokouksiksi vuoden 2009 syksystä lukien. Tehostamisen näkökulmasta tämä saattaa tuntua erikoiselta ratkaisulta, mutta kun siihen liitetään hallituksen kokous ja vähintään yhden komitean kokous samanaikaisesti, matkustus- ja majoituskulut huomioiden muutoksessa on järkeä, erityisesti kun otetaan huomioon erikseen muualla pidettävien kokousten virkamiehistön kustannukset, jotka tässä vaihtoehdossa jäävät pois. Samalla tietysti on huomattu että järjestely kyllä tukee Strasbourgin kokouskauden jatkumista, kun yleiskokoukset ovat varsinaisen sesongin ulkopuolella. Sähköisten palvelujen laajennus on ollut merkittävää, lähes kaikki materiaalit saadaan jo nyt sähköisinä, ja ainakin monistuskustannuksissa, jotka ovat varsin merkittävässä roolissa, on säästöjä saatu aikaan. Näkyvyyden lisäämiseksi kongressi on avannut kaikissa jäsenmaissa toteutettavaksi vuosittain lokakuussa paikallisdemokratiaviikon, jonka toteuttamiseen kaikkia paikallishallintoyksiköitä on kutsuttu. Viikko on toteutettu vuodesta 2007 lukien, ja vuonna 2008 esimerkiksi Iitissä toteutettiin paikallishallinnon peruskirjaa koskeva yleisöluento viikon puitteissa. Nämä ovatkin ainoita konkreettisia muutoksia tähän asti.

Virkamiehistön taholta on ehdotettu vaalitarkkailutoiminnan supistamista, mutta ehdotus on jyrkästi torjuttu.

Uusien valtuutettujen sisänaajokoulutusta, organisaation toimintaan sisällepääsyn helpottamiseksi on esitetty, ja sen uskoisin toteutuvan hyvinkin suurella todennäköisyydellä. Tarvetta siihen omien kokemusten perusteella selkeästi on nähtävissä, vaikka kuntaliiton tuella tällaista sisänaajoa on tehtykin. Suurina rakenteellisina muutoksina on esitetty kahden kamarin järjestelmästä luopumista, pysyvän komitean lakkauttamista tarpeettomana kahden yleiskokouksen järjestelmässä, hallituksen roolin tarkistamista, sekä myös komiteoiden määrän vähentämistä, asiantuntijaryhmien määrän rajaamista ja myös käsiteltävien asioiden rajaamista oleellisiin asioihin jolloin niihin päästäisiin perehtymään vielä perusteellisemmin. Valtuuskunnan toimesta on korostettu lisäksi seurannan merkitystä sen suhteen., mitä kongressin hyväksymien suositusten johdosta tehdään. Useimmat näistä esityksistä on sisällytetty Skardin raporttiin kongressin jäsenille tehtyjen kyselyjen pohjalta. Kahden kamarin järjestelmästä luopuminen toisaalta voisi tehostaa toimintaa, toisaalta asiantuntemuksen keskittymisen suhteen voitaisiin jotain oleellista menettää. Pysyvän komitean rooli kahden yleiskokouksen järjestelmässä on heikentynyt, mutta voimakkaita kantoja on esitetty jo

komitean säilyttämisen puolesta jo siitä syystä että sen kokoukset kiertävät puheenjohtajamaissa, ja sitä on näkyvyyden kannalta pidetty merkityksellisenä. Toisaalta pysyvän komitean on nähty voivan, mikäli se saisi oikeuden hyväksyä lopullisesti kongressin puolesta kannanottoja, voivan vähentää yleiskokouksen asiaruuhkaa. Hallituksen roolia on esitetty tarkistettavaksi esim niin että poliittisten ryhmien puheenjohtajat voisivat osallistua kokouksiin, jolloin valmistelu ja tiedonkulku myös poliittisten ryhmien suunnalta voisi tehostua.

Komiteoiden määrän vähentäminen liittyy käsiteltävien asioiden määrään, ja siihen mitkä asiat valmistelun ja päätöksenteon kannalta ovat oleellisia. Komiteat varsin itsenäisesti voivat päättää mitkä asiat tulevat valmisteluun, ja varsin yleispiirteisiä kannanottoja voi tältä pohjalta syntyä.

Yhtenä erityiskysymyksenä on nostettu esiin parhaiden käytäntöjen esittäminen vaikkapa hyväksyttävien suositusten yhteydessä, konkreettina lisäämiseksi. Asiantuntijaryhmien, niin hyviä kuin ne tiettyjen erityiskysymysten osalta ovatkin, on todettu voivan alkaa elää omaa elämäänsä, jatkuen toistaiseksi, ja tämä ei luonnollisestikaan voi olla niiden tarkoitus.

Toiminnan muutosesityksiin kuuluu myös kannatettava näkemys yhteistyökumppaneiden säännöllisen yhteistyön tiivistämisestä, esimerkkinä alueiden komitea. Hyvin luonnollinen yhteistyökohde olisi Itämeri-strategian toteuttaminen, myös paikallishallintotasolla.

Avoimuuden lisäämiseksi on käynnistetty kongressin pääsihteerin valintaprosessin uudistaminen.

Meitä hämmensi käydyn prosessi salamyhkäisyys, kaikkia hakijoita esimerkiksi ei saatu koskaan kongressin jäsenten tietoon. Avoimuuden osalta paljon olisi vielä tehtävissä talouden osalta, tietoja on todella vähän ja nekin lähinnä epävirallisia. Tuttu ilmiö takavuosilta Euroopan parlamentinkin osalta. Siellä kuitenkin tilanne on jo muuttunut.

Viimeksi on käynnistetty erityisesti käsiteltävien asioiden tärkeysjärjestyksen, prioriteettien aihepiiriin liittyvä selvitys, jonka puitteissa parhaillaan kerätään näkemyksiä.

Tämäkään listaus ei ole täydellinen, keskusteluissa on esillä runsaasti vielä muitakin asioita, mutta tämäkin katsaus antanee käsityksen siitä että kongressin puitteissa on käynnissä hyvin laaja, ja toivottavasti perusteellinen pohdiskelu kongressin keskeisistä tehtävistä, niiden toteuttamiseen parhaiten soveltuvasta organisaatiosta ja käytettävistä menettelytavoista.

Hyvät kuulijat!

Johtopäätöksinä edelläesitetystä voisi todeta, että kongressin osalta käynnissä oleva prosessi on hyvin tarpeellinen ja arvokas, ja vastuussa olevat valmistelijat ovat tehneet varsin perusteellista työtä keräten laajalta pohjalta näkemyksiä avoimen valmisteluprosessin periaatteiden mukaisella tavalla. Käsittely sen sijaan ei ole vielä kovin avointa ja kokonaisarviointi on vielä kesken. Edellä esittämäni arviot perustuvat osittain keskusteluihin, osittain valmisteluprosessista tullessiin muistioihin ja prosessista tihekuneisiin kommentteihin. Prosessin tuloksista ei vielä voida sanoa mitään, koska näkemykset ainakin tässä vaiheessa ovat muotoutumattomia. Ehkä uudet johtavat virkamiehet, joihin aiemmin viittasin, antavat tähän prosessiin uutta tarvittavaa tukea kongressin virkaorganisaatiolta.

Laaja organisaatio asiantuntijoinen tuo mukaan valtavan tietovarannon, kysymys on pitkälti siitä, miten se saadaan jalostettua konkreettiseen muotoon. Parhaat käytännöt ovat ehkä paras tapa konkretisoida suosituksia ja päätöslauselmia. Suuri kysymys tietysti on myös, miten arvoyhteisön tärkeinä pitämiä asioita viedään eteenpäin ilman suoraa sidosta resurssien käyttöön?

Näkyvyyden lisääminen voisi toimia myös niin että suositukset ja parhaat käytännöt koottaisiin kongressin nettisaitille, ja samalla tehostettaisiin jäsenmaiden kuntaliittojen tiedonvälitystä niistä jäsenilleen. Saattaa myös olla että keskeisiin tehtäviin tarvitaan uutta näkökulmaa, joka nostaisi kongressin painoarvoa ja näkyvyyttä entisestään. Paikallishallinnon peruskirjan selkeiden rikkomusten maaraporttien aikataulusta poikkeava, saatujen esitysten pohjalta tapahtuva tarkastelu kongressissa sekä siltä pohjalta mahdollisimman velvoittavat muutosvaatimukset voisivat olla yksi tällainen tehtäväalue. Kongressi on avannut tähän suuntaan vievää käytäntöä esim Turkin kurdikysymystä, ja alueella erotettujen pormestareiden kysymystä pohdiskellessaan. Avoimuuden lisääminen esimerkiksi kongressin talouden osalta voisi olla paikallaan ainakin pohjoismaisesta näkökulmasta, tiedämme siitä vain nollalinjan ja että vuosibudjetti on noin viiden miljoonan luokkaa (edustamani suomalainen keskikokoinen kunta voisi siis rahoittaa lähes kymmenen tällaisen organisaation vuosibudjetillaan). Toinen näkökulma talouteen avautuu vallitsevan taloustilanteen pohjalta, mikä ei voi olla heijastumatta aluehallinnon resurssointiin pidemmällä tähtäyksellä. Kongressin tulisi arvioida myös tämän tilanteen vaikutuksia, ehkä aivan päätöslauselmatasolla.

Johtopäätöksenä on perusteltua myös todeta vaikka vähän kuluneellakin tavalla, että suomalaisella kuntakentällä on paljon annettavaa kongressin toiminnalle, ainakin jos ajatellaan hyviä ja parhaitakin käytäntöjä ja niiden liittämistä suositusten oheen; ja toisaalta meillä on opittavaa ainakin avoimen, ja hyviä menettelytapoja, poikkeaviakin, perustellen koskevia näkemyksiä arvostavan keskustelukulttuurin osalta.

Kiitos mielenkiinnostanne, kysymyksiä?